

دانشگاه آزاد اسلامی
شورای برنامه ریزی آموزشی

آیین نامه

دوره دکتری Ph.D

مصوب پنجاه و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی

مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰

بسمه تعالی

آیین نامه آموزشی و پژوهشی دوره دکتری Ph.D
مصوب پنجاه و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی
مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰

آیین نامه آموزشی پژوهشی دوره دکتری Ph.D که از طرف معاونت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی پیشنهاد شده بود، در ۷ فصل، ۲۷ ماده و ۲۵ تبصره در جلسه ۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ به تصویب رسید این آیین نامه از ابتدای سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ به بعد کلیه آیین نامه و بخشنامه های مغایر با آن به رای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می گردد.

رای صادره پنجاه و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ در مورد آیین نامه آموزشی دوره دکتری Ph.D صحیح است به واحدهای مجری ابلاغ شود.

دکتر عبدالله جاسبی
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

جاسبی

رونوشت:

معاونت محترم آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ نمائید. حق/۷۲۴

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای برنامه ریزی

نائینی

آیین نامه آموزشی و پژوهشی دوره دکتری Ph.D

مقدمه :

بیش از ۱۰ سال از اجرای آیین نامه دوره دکتری Ph.D ، مصوب جلسه ۲۷۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۸ شورای عالی برنامه ریزی می گذرد و این مدت فرصتی بود تا نقاط ضعف و قوت این آیین نامه شناخته شود. براساس این شناخت ، گروه ها و کمیته های تخصصی و واحد تدوین آیین نامه های آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی مأموریت یافتند تا با استفاده از نظرات دانشگاه ها ، مؤسسات تحقیقاتی ، استادان ، مجریان و کارشناسان مسائل آموزشی و پژوهشی وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی ، تمام مواد این آیین نامه را مجدداً بررسی و مورد بازنگری و اصلاح قرار دهند . این کار صورت گرفت و آیین نامه جدید تدوین و جهت تصویب به شورای برنامه ریزی پیشنهاد شد و شورای ریزی دانشگاه آزاد اسلامی طی سه جلسه آن را بررسی و سرانجام در جلسه ۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۱۸ آن را تصویب کرد . این آیین نامه از تاریخ تصویب برای تمام دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و مراکز تحقیقاتی دانشگاه آزاد اسلامی در مقطع دکتری Ph.D می شوند لازم الاجرا است و معاونت آموزشی دانشگاه برحسب اجرای آن نظارت خواهد داشت.

هدف از تدوین این آیین نامه ، ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آموزشی و پژوهشی در مقطع دکتری و ارتقای کیفیت این فعالیت ها در تمام واحدهای دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی است. لکن آن چه که نیل به این هدف را ممکن می سازد حسن اجرا و نحوه به کار بستن آن است و این کار میسر نیست مگر با همکاری استادان و دانشجویان متعهد و هماهنگی مسئولان اجرایی ، که امید است با دقت این مواد را رعایت نمایند.

با این امید تذکر چند نکته ضروری است:

۱- در این آیین نامه ، تنها به ذکر اصول اکتفا شده است ، آن جا که ساکت است تصمیم گیری بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی واحد ذیربط است لکن تغییر اصول یا تفسیر مغایر با اصول مجاز نیست. اگر ابهامی وجود داشته باشد، رفع آن بر عهده شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی است. که توسط معاونت آموزشی دانشگاه به آن شورا ارجاع می شود.

۲- مسئولیت اجرای این آیین نامه بر عهده واحدهای آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی است که مجوز اجرای دوره های دکتری را از شورای گسترش دانشگاه کسب کرده اند.

۳- مسئولان اجرایی ، اساتید راهنما ، مدرسان و دانشجویان ملزم به رعایت و اجرای این آیین نامه اند و هر عملی که خلاف این آیین نامه صورت گیرد از درجه اعتبار ساقط است .

۴- لازم است واحد مجری ، دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین نامه آشنا سازند و به هنگام ثبت نام در نخستین نیمسال تحصیلی ، مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

۳- مسئولان اجرایی ، اساتید راهنما ، مدرسان و دانشجویان ملزم به رعایت و اجرای این آیین نامه اند و هر عملی که خلاف این آیین نامه صورت گیرد از درجه اعتبار ساقط است .

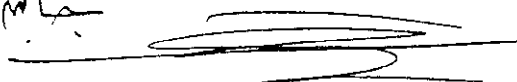
۴- لازم است واحد مجری ، دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین نامه آشنا سازند و به هنگام ثبت نام در نخستین نیمسال تحصیلی ، مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

۵- تمام واحدهای دانشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی ملزم به اجرای دقیق و کامل برنامه های آموزشی و پژوهشی مصوب شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی هستند . هیچ تغییری در عنوان ها ، تعداد واحدها و محتوای دروس ، جز در محدوده اختیارات تفویض شده ، مجاز نیست در صورت ضرورت ، استادان و گروه های آموزشی می توانند پیشنهادهای خود را در این زمینه ، به شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی ارسال دارند.

۶- شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی امیدوار است با تصویب و ابلاغ این آیین نامه ، بسیاری از مشکلات واحدهای دانشگاهی را از حیث مقررات و ضوابط دوره دکتری برطرف نماید . معینا اظہار نظر واحدها در خصوص نتایج حاصل از اجرای این آیین نامه می تواند در جریان تجدید نظرهای بعدی مورد استفاده قرار گیرد.

دکتر عبدالله جاسبی
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

جاسبی

بسم الله الرحمن الرحيم

آئین نامه دوره دکتری Ph.D*

فصل اول

کلیات

ماده ۱: تعریف

دوره دکتری Ph.D ، بالاترین مقطع تحصیلی آموزش عالی است که به اعدای عالی مدرک دکترا میسر می آید و مجموعه ای هماهنگ ، از فعالیت های پژوهشی و آموزشی است.
تبصره : در این آیین نامه ، به منظور اختصار ، به تمام واحدها و مؤسسات آموزش عالی ، پژوهشگاه ها ، پژوهشکده ها و مراکز تحقیقاتی مجاز دانشگاه آزاد اسلامی که در زمینه تحصیلات تکمیلی فعالیت دارند ، دانشگاه گفته می شود.
هم چنین در این آیین نامه به واحدهای آموزشی یا پژوهشی تحت پوشش دانشگاه « واحد » و بد شورا یا کمیته تحصیلات تکمیلی مربوط « شورای تحصیلات تکمیلی واحد » گفته می شود.

ماده ۲: هدف

هدف از ایجاد دوره دکتری ، تربیت افرادی است که با احاطه یافتن به آثار علمی در یک زمینه خاص و آشنا شدن با روش های پیشرفته تحقیق و دستیابی به جدیدترین مبانی آموزش و پژوهش ، بتوانند ، با نوآوری در زمینه های علمی و تحقیقی ، در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش ، در رشته تخصصی خود ، موثر بوده و به تازه هائی در جهان دست یابند.

ماده ۳: محور اصلی

محور اصلی فعالیت های دوره دکتری ، پژوهش و کسب تبحر در یک رشته خاص علمی است و آموزش وسیله برطرف کردن کاستی های آموزشی دانشجویان این دوره است ، تا راه را برای وصول به اهداف دوره هموار سازد.

ماده ۴: مراحل دوره

دوره دکتری به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می شود
مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو به عنوان دانشجوی دکتری آغاز و به امتحان جامع* ختم می شود.
مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی آغاز و با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می پذیرد.
تبصره : دانشجویان دوره دکتری می توانند تحقیقات اولیه مرحله پژوهشی خود را در مرحله آموزشی آغاز نمایند ولی ثبت نام رسمی آنها برای مرحله پژوهشی و تدوین رساله ، منوط به موفقیت در امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله است.

* این آئین نامه شامل دوره های دکترای عمومی و دوره های تخصصی گروه پزشکی و رشته دامپزشکی نمی شود.
* امتحان جامع در فصل ۵ تعریف شده است.

فصل دوم

شرایط ورود

ماده ۵:

شرایط ورود به دوره دکتری عبارت است از:

- (۱) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- (۲) داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) یا دکترای حرفه ای یا بالاتر، متناسب با رشته تحصیلی مورد تقاضا، از یکی از دانشگاه های داخل یا خارج کشور که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
- (۳) موفقیت در امتحان یکی از زبان های خارجی
- (۴) قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری

تبصره ۱:

تشخیص اینکه دارنده کدام دانشنامه در کدام رشته می تواند تحصیل کند و هم چنین تعیین شرایط تطبیق مدرک تحصیلی دانشجویان با برنامه آموزشی مصوب، برعهده گروه برنامه ریزی ذیربط، در شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی است.

تبصره ۲:

در ورود به دوره دکتری محدودیت سنی برای داوطلبان وجود ندارد.

تبصره ۳:

ورود دانشجویان ممتاز و دارای استعدادهای درخشان به دوره های دکتری براساس آیین نامه و ضوابط جداگانه امکان پذیر است که توسط معاون آموزشی و شورای هدایت استعدادهای درخشان تدوین و به مرحله اجرا گذاشته می شود.

در هر حال این دانشجویان که از هر طریق مجاز وارد دوره دکتری می شوند از حیث ضوابط همانند دیگر دانشجویان تابع مقررات این آیین نامه هستند.

فصل سوم استاد راهنما

ماده ۶:

استاد راهنما به تقاضای دانشجو و موافقت کتبی استاد و با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی واحد تعیین می‌گردد.

تبصره: استاد راهنما، باید حداکثر تا پایان سال اول سال تحصیلی هر دانشجو، تعیین شود، تا زمانی که استاد راهنما انتخاب نشده است، «مدیر گروه» وظایف استاد راهنما را برعهده می‌گیرد.

ماده ۷:

استاد راهنما باید عضو هیأت علمی دانشگاه بوده و حداقل دارای مرتبه استادیاری باشد و لااقل سه سال سابقه تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی ارشد و یا بالاتر داشته باشد.

تبصره:

در شرایط خاص، راهنمایی رساله دانشجو می‌تواند توسط دو استاد راهنما به طور مشترک صورت گیرد.

ماده ۸:

به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، یک یا دو نفر از اعضای هیأت علمی یا از صاحب نظران و محققان برجسته، به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شوند.

تبصره:

استادان مشاور باید دارای مدرک دکتری با حداقل مرتبه استادیاری با سابقه ۳ سال تدریس یا تحقیق در دوره کارشناسی ارشد باشند. برای صاحب نظران و محققانی که عضو هیأت علمی نیستند داشتن مدرک دکتری الزامی است.

فصل چهارم مرحله آموزشی

ماده ۹:

دانشجویی که برای دوره دکتری ثبت نام می کند، بسته به میزان دروس مورد نیاز رشته موظف است بین ۱۸ تا ۲۲ واحد درسی را بانظر استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه مطابق برنامه مصوب شورای برنامه ریزی دانشگاه در مدت مجاز دوره، با موفقیت بگذرانند.

تبصره:

اگر دانشجویی، تعدادی از واحدهای درسی لازم را در دوره کارشناسی ارشد نگذرانده باشد، موظف است، به تشخیص گروه ذیربط کمبود واحدهای درسی خود را در مرحله آموزشی جبران کند. حداکثر تعداد واحدهای جبرانی ۱۰ واحد و حداقل نمره آن بدون احتساب درسیانگین کل دانشجو در هر درس ۱۴ از ۲۰ است. به ازاء هر ۱۰ واحد جبرانی یک نیمسال تحصیلی به مدت مجاز مرحله آموزشی دانشجو افزوده می شود.

ماده ۱۰:

دانشجو در مرحله آموزشی، موظف است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۱۲ واحد درسی از دروس مرحله آموزشی را انتخاب و ثبت نام کند، مگر آن که کمتر از ۶ واحد درسی باقی داشته باشد.

ماده ۱۱:

طول مدت مجاز مرحله آموزشی (تا پایان امتحان جامع و دفاع از طرح پژوهشی رساله) حداکثر ۴ نیمسال تحصیلی است. چنانچه دانشجو نتواند در این مدت، مرحله آموزشی را به پایان برساند از ادامه تحصیل محروم می شود.

ماده ۱۲:

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ است. در صورتی که نمره دانشجو در یک درس کمتر از ۱۴ باشد، باید آن را تکرار کند. در هر حال میانگین کل دانشجو در دوره دکتری نباید از ۱۶ کمتر باشد.

تبصره ۱:

در صورت تکرار یک درس توسط دانشجو، فقط نمره ی قبولی دانشجو در کارنامه او ثبت و در تعیین میانگین کل او محاسبه می شود.

تبصره ۲:

چنانچه میانگین کل نمره های دانشجو در مدت مجاز تحصیل در مرحله آموزشی به ۱۶ نرسد از ادامه تحصیل محروم می شود.

فصل پنجم امتحان جامع

ماده ۱۳:

امتحان جامع ، ارزیابی خلاقیت ، قوه ابتکار ، توان و قابلیت های پژوهشی دانشجو است که به صورت امتحان شفاهی یا کتبی و یا هر دو (به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه) صورت می گیرد.

ماده ۱۴:

امتحان جامع به معنی امتحان از تمام دروس گذرانده شده نیست بلکه مجموع اطلاعات دانشجو را در چند درس مرتبط با موضوع رساله و گرایش به پیشنهاد گروه آموزشی مورد ارزیابی قرار می دهد که نتیجه آن به صورت قبول یا نمره حداقل (۱۵ از ۲۰) یا رد (کمتر از ۱۵) اعلام می شود.

تبصره ۱:

دانشجویانی که بدون شرکت در امتحان ورودی دوره دکتری توسط گروه ها پذیرش می شوند نیز باید در آزمون جامع (کتبی و شفاهی) موضوع ماده ۱۴ شرکت نمایند.

تبصره ۲:

دانشجویانی که در امتحان جامع یک بار مردود شوند فقط یک بار دیگر مجاز هستند در امتحان جامع شرکت کنند. در موارد خاص به درخواست مدیر گروه وضعیت دانشجو به کمیسیون بررسی موارد خاص سازمان مرکزی دانشگاه ارسال می شود.

تبصره ۳:

دانشگاه یا واحد ذیربط موظف است قبولی یا عدم قبولی دانشجو را در امتحان جامع ، کتباً به وی ابلاغ نماید.

ماده ۱۵:

به منظور برگزاری جلسه دفاع از پیشنهاد طرح پژوهشی رساله در هر رشته و یا گرایش ، کمیته برگزاری جلسه دفاع با حضور استاد راهنما ، استادان مشاور ، دو نفر استاد داور از گروه و دو نفر استاد داور از خارج گروه به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی واحد دانشگاهی تشکیل می گردد.

تبصره ۱:

دانشجو همزمان یا پس از امتحان جامع و حداکثر تا پایان نیمسال چهارم ، باید از طرح پیشنهادی پژوهشی رساله خود در حضور کمیته فوق دفاع نماید.

تبصره ۲:

چنانچه دانشجو نتواند در زمان مقرر از پیشنهاد پژوهشی رساله خود دفاع نماید. می تواند زمان مذکور را با موافقت استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر به مدت یک نیمسال تحصیلی با رعایت سقف زمانی مجاز دوره دکتری ، به تعویق اندازد.

تبصره ۳:

واحد ذیربط موظف است حداکثر ۲ هفته پس از برگزاری جلسه دفاع از طرح پژوهشی رساله پیشنهادی دانشجو ، عنوان و تصویب آن را همراه سوابق مربوط به دانشگاه ارسال نماید.

فصل ششم

مرحله پژوهشی و تدوین رساله

ماده ۱۶:

ثبت نام دانشجو در مرحله پژوهشی و تدوین رساله پس از اعلام قبولی وی در امتحان جامع و تشریحی پذیرفته می‌گردد. پژوهشی رساله صورت پذیرد.

ماده ۱۷:

تعداد واحدهای رساله در مرحله پژوهشی بین ۲۰ تا ۲۴ واحد می‌باشد با این ترتیب مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجو در دوره دکتری بین ۳۸ و ۴۶ واحد و از این حدود نباید تجاوز کند.

ماده ۱۸:

تمام فعالیت های علمی و پژوهشی دانشجو ، در مرحله پژوهشی و تدوین رساله ، باید با هدایت و نظارت استاد راهنما و مشاوران صورت گیرد . دانشجو موظف است در پایان هر نیمسال گزارش فعالیت پژوهشی خود را به تأیید استاد راهنما رسانیده و جهت درج در پرونده به دفتر تحصیلات تکمیلی واحد ذیربط ارسال نماید.

ماده ۱۹: دفاع از رساله

دفاع از رساله پس از تدوین آن توسط دانشجو و تأیید کیفیت علمی و صحت مطالب آن از طرف استادان راهنما و مشاور و اظهار نظر کتبی حداقل یک نفر از هیأت داوران ، مبنی بر قابل دفاع بودن رساله و چاپ یا پذیرش قطعی مقاله منتج از رساله ، در مجلات معتبر علمی - پژوهشی داخل یا خارج از کشور ، در حضور هیأت داوران صورت می‌گیرد.

تبصره ۱:

تأییدیه استادان راهنما و مشاور باید در نخستین صفحات رساله درج شود.

تبصره ۲:

دفاع از رساله حداقل دو نیمسال پس از تصویب طرح پژوهشی رساله امکان پذیر است.

تبصره ۳:

در شرایط استثنائی در صورتی که استادان راهنما و مشاور تشخیص دهند که دانشجو آماده دفاع از رساله می‌باشد لکن پذیرش مقاله علمی مربوط به رساله را ارائه ننموده است ، با تأیید مدیر گروه ذی ربط دفاع از رساله انجام می‌شود ولی فارغ التحصیلی دانشجو موكداً مشروط به ارائه مقاله پذیرفته شده می‌باشد. در این صورت معاونت های پژوهشی دانشگاه می‌توانند نسبت به پرداخت حق الزحمه استادان راهنما و مشاور اقدام نمایند و تسویه حساب نمایند.

ماده ۲۰:

ترکیب هیأت داوران به شرح زیر است:
(۱) استاد راهنما به عنوان رئیس هیأت داوران

۲) استاد یا استادان مشاور
۳) چهار نفر از اعضای هیأت علمی در رشته مربوط با درجه حداقل استادیاری و سه سال سابقه تدریس و تحقیق در دوره کارشناسی ارشد، و به بالاتر، به پیشنهاد اسناد راهنما و تأیید شورای تخصصی آن دانشگاه، گروه که باید حداقل یک نفر آنها دانشیار و دو نفر آنها از واحدهای دیگر باشند.

تبصره:

شرکت معاون تحصیلات تکمیلی واحد ذریبط یا نماینده وی به عنوان ناظر وبدون حق رأی در جلسه الزامی است.

ماده ۲۱:

جلسه دفاع با ریاست استاد راهنما وحضور حداقل چهار نفر دیگر از اعضای هیأت داوران که حداقل یک نفر آنها از خارج گروه باشد رسمیت می یابد، دانشجو موظف است در حضور هیأت داوران بررسی از نظر نخبگی و رساله خود را ارائه نموده و در پاسخ سئوالات از آن دفاع نماید.

ماده ۲۲:

هیأت داوران، در پایان جلسه دفاع، پس از شور و بررسی درخصوص اصالت و صحت رساله، امتیاز آن را به شرح زیر مشخص می نماید.

الف) قبول:

- ۱- با درجه عالی (۲۰-۱۹ از ۲۰)
- ۲- با درجه بسیار خوب (۱۸/۹۹-۱۷ از ۲۰)
- ۳- با درجه خوب (۱۶/۹۹-۱۶ از ۲۰)
- ۴- با درجه قابل قبول (۱۵/۹۹-۱۵ از ۲۰)

ب: نیاز به اصلاحات اساسی دارد.

ج: غیر قابل قبول

ملاک تصمیم گیری درخصوص رد یا قبول رساله، رأی موافق حداقل چهار تن از اعضای هیأت داوران است و برای درجه بندی مراتب قبولی، رأی موافق حداقل سه تن از اعضاء ضروری است.

تبصره ۱:

در صورتیکه تعداد آراء موافق ومخالف برای تصمیم گیری برابر باشد رأی رئیس هیأت نافذ است.

تبصره ۲:

چنانچه هیأت داوران رساله را از جهاتی، ناقص تشخیص دهد موارد نقص را در رأی خود ذکر نموده و از دانشجو می خواهد در مدتی که از حداکثر مجاز دوران تحصیل وی تجاوز نکند، رساله خود را کامل ومجدداً از آن دفاع نماید.

تبصره ۳:

تخصیص نمره به رساله از سوی داوران فقط برای محاسبه میانگین وتعیین درجه قبولی و یا مردود بودن رساله صورت می گیرد.

فصل هفتم سایر مقررات

ماده ۲۳:

حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری ۹ نیمسال است. چنانچه دانشجوی در این مدت نتواند رساله خود را تکمیل و از آن دفاع نماید، از ادامه تحصیل در آن رشته محروم می شود.
تبصره:

به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشگاه می توان یک نیمسال دیگر به مدت مجاز تحصیل دانشجوی اضافه کرده و درمورد استثنائی با تأیید کمیسیون موارد خاص دانشگاه یک نیمسال دیگر به سنوات تحصیلی دانشجوی اضافه می شود.

ماده ۲۴:

دانشجوی دوره دکتری باید به طور تمام وقت به تحصیل بپردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی در دوره دکتری برخوردار شود.

ماده ۲۵:

عدم ثبت نام یا عدم تصویب طرح پژوهشی رساله در زمان مقرر، به منزله انصراف دانشجوی از تحصیل تلقی می شود. در موارد استثنائی که دانشجوی عذر موجه داشته باشد می تواند با موافقت گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیلی، حداکثر تا دو نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

ماده ۲۶:

دانشجویانی که در هر مرحله از دوره دکتری از ادامه تحصیل منصرف یا محروم شوند، بنا به درخواست آنان تأییدیه ای مبنی بر گذراندن واحدهای درسی دوره دکتری داده می شود.

ماده ۲۷:

این آیین نامه در ۷ فصل و ۲۷ ماده و ۲۵ تبصره در جلسه ۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ شورای برنامه ریزی دانشگاه آزاد اسلامی به تصویب نهائی رسید و از اول سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجراست. از تاریخ اجرا کلیه بخشنامه های و آیین نامه های آموزشی و پژوهشی مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو می شود.

